GRADSKA BIBLIOTEKA
„JURAJ ŠIŽGORIĆ"
ŠIBENIK
NAUČNI ODSJEK

Poštarina plaćena u gotovom

Šibenik

NOVA TRIBUNA

PRIJATELJI! platite dužnu PRETPLATU prema poslatom obračunu!

dina VII | Pretplata mjesečno D 6.— Inozem. 10 Pojedini broj Din. 1.50 Čekovni račun br. 34.159 | Petak 1 septembra 1939 | Rukopisi se ne vraćaju. Oglasi se računaju po tarifi. Plativo i utuživo u Šibeniku. | Br. 599

Delfin Ujenko

UKAZOM KRALJEVIH NAMJESNIKA

obrazovana je Banovina Hrvatska

augusta, pošto je Namjesništvo odobrilo sporazum između predsjednika Kr. vlade g. Dragiše Cvetkovića i predsjednika HSS i SDK g. dra Vlatka Mačeka, potpisan je ukaz o obrazovanju Banovine Hrvatske.

Njezina teritorija obuhvata u cjelini dosadašnje banovine savsku i primorsku te srezove Dubrovnik, Šid, Ilok, Brčko, Gradačac, Derventa, Travnik i Fojnica. Moguće su i korekture ovih granica.

Uredba označuje koji poslovi ostaju u nadležnosti centralne uprave a koji pripadaju banovini. U nadležnost banovine, pored onoga što je dosad pripadalo, spadaju još poslovi poljoprivrede, trgovine i industrije, šuma i ruda, građevina, socijalne politike i narodnog zdravlja, fizičkog odgoja, pravde, prosvjete i unutrašnje uprave, ali i od ovih poslova jedan dio ostaje u nadležnosti centralne vlade, i to koji su osobito značajni za opće državne interese, kao suzbijanje protudržavne propagande, vanjska trgovina i sl. U finansijskom pogledu banovina je samostalna utoliko što će imati svoje prihode i što će ih trošiti po budžetu. Ovaj predmet biće razrađen posebnom uredbom.

Zakonodavna vlast u stvarima i nadležnostima banovine pripada Kralju i Saboru, upravna Kralju preko bana, a sudska sudovima.

Sabor sastavljaju zastupnici. Bira ih narod općim i tajnim glasanjem.

Ostale odredbe ove uredbe govore o mjerama kontrole zakonitosti i ustavnosti u banovini, te o ovlašćenjima i mjerama koje treba da se poduzmu da se ova uredba sprovede u život.

Posebnom uredbom određuje se da se i na druge banovine mogu primijeniti iste odredbe, kao i da se banovine mogu formirati u drugoj podjeli nego su danas.

Daljim ukazima raspušteno je narodno predstavništvo. Izbori za senat obaviće se po dosadasnjim propisima, tj. posrednim izborom u kojemu glasaju narodni poslanici, predsjednici općina i banski vijećnici (odnosno saborski zastupnici). Izbori za skupštinu obaviće se po propisima novog izbornog zakona, koji će se donijeti putem uredbe.

I ostali politički zakoni će se izmijeniti.

Donošenjem ovih uredaba, postavljanjem Bana i obrazovanjem nove kr. vlade zadovoljeno je zahtjevima izraženim u tekstu sporazuma. Prema tome što je traženo u tekstu sporazuma obuhvaćeno je ovim uredbama.

Činjenica je

u novostvorenoj Banovini Hrvatskoj ed Hrvata ima i veliki broj Srba (do 9 stotina hiljada),

Jedni su upućeni na druge, provode jednak život, na istoj grudi lje. I jedne i druge grije isto sunce, jednake nevolje. Ista priroda ubilje- je jednima i drugima bore na čelu, im je opalilo isto sunce, nad njima sto nebo. A priroda djeluje i na raz- dna plemena čineći ih srodnima, stva- ći tipove. A kad se zna da među a postoji i krvna i jezična veza, on- e jasno da takvu zajednicu čeka jedna jednička budućnost. Ma kako se pri- razvijale, ova se činjenica ne može ijeniti, i sve naše težnje ići će jednom — onom koji je Srbima i Hrvatima dio Bog i priroda.

to je za nas nemoguća samo jedna ka, a to je [redacted] jugoslonen- To vrijedi uglavnom za svaki dio na- mlje, koja je kao mozaik složena

Nužda našeg zajed- g života potisnuće u vremenu sve ke, [redacted] Jer u nas najveće duhovne vrednote zajedničke, stvo naše kulture, ukoliko nije tuđeg kla, ono je naše i jedno. Ako u jed- momentu i dođu do izražaja [redacted] one ne mogu ostati trajne oliko jake da bi skrenule jugoslovenarod s puta koji mu je određen. ve prilike traže aktivnost, živ i ne- n rad na ostvarenju zajedničkih ci- cijelog jugoslovenskog naroda. Samo lušni mogu sustati, samo sebičnjaci skrenuti s puta. Danas će jugoslo- ska ideja biti čistija i dostojnije za- ena nego nekada bila.

ijeme apatije, nezainteresovanosti za rije i prilike, prošlo je, i jugoslovenska [redacted] ideja traži da joj se na raspolanje sve snage, svi najbolji jer ona je danas najveća potreba tvarnosti, najjači zalog naše budućnosti.

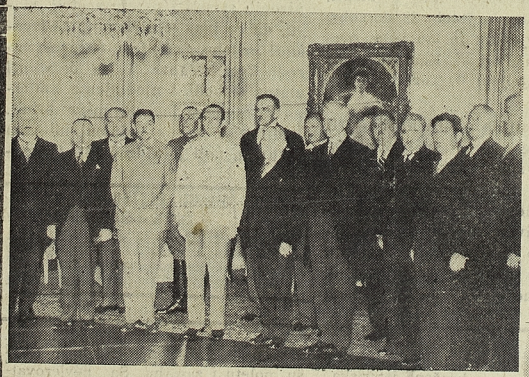
ATARIJA
B. VALLE - SPLIT
STITA RADIONA — UTEMELJENA 1822

POZORENJE
RETPLATNICIMA

Izvjesnom broju pretplatnika poslali smo obračun za dug i molimo da novac doznače, kako ne bi došlo do obustave slanja lista. UPRAVA

Nakon potpisa sporazuma gg. D. Cvetković i dr. V. Maček sa novim banom Hrvatske banovine g. dr. Šubašićem

Nj. V. Knez Namjesnik sa pretsj vlade g. D. Cvetkovićem, potpresj. g. dr. Mačekom i ostalim članovima vlade poslije zaklet[redacted]

Oduševljeni doček na beogradskoj stanici: dr. V. Maček između pretsjednika vlade g. Cvetkovića i ministra Konstantinovića ulazi iz stanice u Beograd

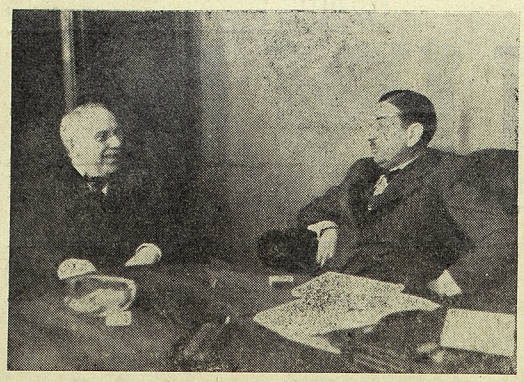
ŠUTJETI I RADITI

Jedna velika potreba našeg javnog života

Podpretsjednik vlade dr. Maček izjavio je beogradskim novinarima: Mante riječi, došli smo da tu nešto i učinimo. Vidim da je sav Beograd za sporazum Srba i Hrvata. Osim toga vidimo da od toga sporazuma srpski narod očekuje demokratske slobode i za cijelu Srbiju. Budite uvjere-

Pred rekonstrukcije vlade, g. D. Cvetković dolazi aeroplanom u Beograd dočekan od mnoštvo prijatelja i novinara

Lijevo

Pri zadnjem sastanku gg. Dr Maček i D. Cvetković pred definitivnim sporazumom

Desno

Pretsjednik vlade g. D. Cvetković u razgovoru sa novinarima.

ni da ću sve svoje sile uložit, da i srpski narod ne izađe u svojim očekivanjima razočaran.

Ta prva izjava dra Mačeka učinila je dobar utisak u svim političkim krugovima.

Nova vlada
Cvetković-Maček
sastavljena je ovako:

pretsj. vlade g. Dragiša Cvetković
potpredsj. vlade g. dr. Vlatko Maček
min. financija g. dr. Juraj Šutej
min. trg. i ind. g. dr. Josip Torbar
min. bez portfelja g. dr. Bariša Smoljan
min. bez portfelja g. dr. Mihajlo Konstantinović
min. soc. politike g. dr. Srđan Budisavljević
min. poljopriv. g. dr. B. Čubrilović
min. vojske i mornarice general g. Milan Nedić
min. vanj. poslova g. dr. Aleksandar Cincar-Marković
min. unutr. poslova g. Stanoje Mihaldžić
min. prosvjete g. Boža Maksimović
min. pravde g. dr. Laza Marković
min. građeviua g. dr. Miho Krek
min. saobraćaja g. inž Nikola Bešlić
min. šuma i rudn. g. dr. Džafer Kulenović
min. za fiz. odgoj naroda g. Jevrem Tomić.

Trgovina mode „a la ville de Paris"
Jakša Žuljević - Split
Specijalna prodaja muške pom. robe

Drogerija
JOSIP IPAVEC
Foto potrepštine, droge, kemikalije, kozmetika. — — — — ŠIBENIK

PRIJE 25 GODINA

(Nastavak 3)

Na današnjem pristaništu Majora Stojana dopraćena su sa željezničke stanice uz jaku vojničku pratnju utamničenici iz šibeničkih tamnica. Ovdje su dolazili i okupljali se brojni uapšenici sa otoka, iz bliži i dalje okolice, a veći broj iz Dalmacija. Čekali smo parobrod, koji kas je imao ukrcati. Vlasti, policija i žandarmerija imale su pune ruke posla i taj su posao vrlo ozbiljno i skrupolozno obavljali, dok su sa surovošću, koja je onda bila značajna, imali da priprave sve, kako će goniti i strpavati roblje na parobrod. Uapšenika se tu okupilo oko 400 sa svih strana Dalmacije. Netom je prispio Višegrad smješteni smo na parobrodu svakojako. Bilo je na njemu i drugih putnika. Neki su nam učinili uslugu: uzeli pisma, što smo svojima pisali, da ih bace u poštu, kad se iskrcaju. Na ovaj smo način slobodnije i opširnije javili naše stanje, priopćili im i važnije stvari i makar sebe varali — tješili ih, kako smo bolje znali i mogli. Pratili su nas vojnici 23 domobr. puka. Zapovjednik je bio jedan profesor rodom Poljak. Kao taoci bili su nam dodjeljeni O. Tartalja i Biliškov.

Ni oni, koji su dobili kabinu ili postelju nijesu mogli spavati ni počivati od silne buke, vike, tiske, kretnja one uznemirene i smetene množine ljudstva. Provodila se kontrola: prozivalo se više puta, bilježilo, tražilo gdje se koji uapšenik nalazi, jesu li svi na broju i t. d. Putovali smo cijelu noć, a jutrom 16 VIII 1914 stigli smo na Rijeku. Za vrijeme putovanja bilo je raznih neugodnosti. Viđeniji od uapšenika su se sastajali da se razgovore i dogovore o važnim stvarima, koje su nas onda zanimale. Pa i u krasnom salonu Višegrada, ispod velike slike cara Franje Josipa, krojila se sudbina i njemu i njegovu carstvu. Ni za sebe ni za drugove nijesmo ništa dobra slutili. Srnulo je u neizvjesnost, kao u neku provaliju, u limb, gdje se nije moglo predvidjeti, što će biti i kako će svršiti u ovim strašnim prilikama, u rasplamsaloj strasti i mržnji svi ovi uapšenici, koji su nenadno, bezdušno i osobitom okrutnošću, otrgnuti iz krila svoje obitelji i svojih i koje je bahata, divlja sila htjela da bez milosrđa goni, muči i proganja, a samo zato, jer su ljubili slobodu, jer su htjeli ustoličiti bratsku ljubav i jedinstvo troimenog naroda. Svak je gledao i očekivao najernije dane i najnesretniju kob. Ali je svak i tvrdo vjerovao i nadao se, da ako i svi budemo žrtve svireposti i grabe sile usplahirenih strasti i osvete austrij. vlasti, da će ipak silnici morati ispaštati grijehe, učinjene našemu narodu kroz vjekove i da će sinuti zlatna sloboda i njedinjenje umjetno rastavljene jugoslovenske braće. Radilo se i na jednom smionom pothvatu koji je mogao biti i ostvaren.

NAJBOGATIJI GURMANSKI RESTAURANT
Hotel sa moderno uređenim sobama
Zlatni Fazan - Split
IZBOR PRIMORSKIH SPECIJALITETA
Glavno sastajalište splitske i šibenske publike

Čestitke prigodom sporazuma

PRETSJ. OPĆINE Šibenik g. P. Sunara po sastavu nove vlade — sporazuma poslao je slijedeće brzojavne ćestitke:

G. D. Cvetkoviću, pretsj. Kr. vlade

Tumačeći osjećaje svekolikog ame šnjeg pučanstva, dozvolite da Vam ime Općine grada Šibenika podnese tople ćestitke prigodom sretnog rje šenja bratskog sporazuma, u uvjere nju da će taj historijski događaj ub zati opći napredak našeg naroda naše državne zajednice u složno radu i staranju za opću dobrobit.

Gosp. Dru Vlatku Mačeku,
Pretsj. SDK i Potpresj. Kr. vlade

Smatram svojom ugodnom dužnošć da Vam nakon sretnog rješenja bra skog sporazuma u ime Općine grad Šibenika uputim najsrdačnije ćestitk sa vrućom željom da to historijsk djelo bude sretno i blagotvorno z naš narod i za našu bratsku državn zajednicu.

Gosp. Dru Ivanu Šubašiću,
Banu Hrvatske Banovine

Prigodom ostvarenja velikog djel bratskog sporazuma na sreću i d brobit našeg naroda i naše bratsk državne zajednice, slobodan sam ime Općine grada Šibenika podastri jeti Vama, prvome Banu Banovin Hrvatske, najiskrenije osjećaje dubo kog poštovanja, vjerujući da ćete svom budućem radu imati na src interese Šibenika i sjeverne Dalma cije. Br. 14.091.

„ILS" INDUSTRIJA LIJES ŠIBENIK

Urarska, zlatarska i optičarska radnja
VINKO IVULIĆ - SPLIT
Solidna posluga - Cijene umjerene. — . NARODNI TRG

Frizersko brijački salon
LAURIĆ, ŠIBENIK

Mićun M. Pavićević i Dr M. Hanžeković-Gabrijel:

NA PRELOMU

istorijsko-socijalni roman
Zagreb, 1939
stranica 772, skoro 70 fotografija
(u vlastitoj nakladi)

G. Mićun M. Pavićević naročito je poznat — i mnogo prevođen — po svojim popularnim edicijama „Crnogorci u pričama i anegdotama«. (26 objavljenih i neobjavljenih knjiga). Osim toga, on je do danas, što u stihu što u prozi, objavio čitavu malu biblioteku i svestrano prikazao narod svoje uže otadžbine. Može se sa sigurnošću tvrditi da je to najplodniji jugoslovenski pisac. (Vidi popis djela na kraju!)

G. Dr Mato Hanžeković-Gabrijel je — također — poznato ime naše novije književnosti. Zapažene su i mnogo cijenjene »Novele«, romani „Gospodin čovjek« i »Bijeli gresi". Obrađuje većinom socijalne motive.

Roman NA PRELOMU obuhvata razdoblje od Pohare Kuča 1856 g. do ujedinjenja Crne Gore sa Srbijom. Podijeljen je u 3 dijela. Svaki dio je jedna zaokružena istoriska, kulturna i — s obzirom na razvoj slobodoumnih ideja — politička cjelina. Priložena su i mišljenja dvojice književnika, Roda-Roda i Đura Vilovića, što nije uobičajeno, ali ovdje možda — potrebno. U odjeljku »Autori o Prelomu" pisci su iznijeli pobude, izvore i način stvaranja.

Poslе »Gorskog Vijenca", koji je prema ovome djelu manji po opsegu i jednostraniji po obradi, napisano je i kod nas i na strani (naročito u Njemačkoj) priličan broj studija, rasprava, publikacija, novela i ilustracija o Crnoj Gori i Crnogorcima. Ovo je djelo najopsežniji i najtemeljitiji literarni zahvat u kulturnu i političku istoriju, dušu i mentalitet, Crne Gore, koju tako iskreno oplakaše Tomo, Kuč i pop Janko. (Vidi kraj romana!) Po načinu svoje obrade roman prestavlja novost za našu književnost. Njegovi junaci su živjeli u najbliskijoj prošlosti, a veliki dio i danas živi. To je monumentalni dokumenat o bitisanju, vitezovanju i nestajanju stvaraoca epske i istoriske Crne Gore. Sve je djelo u transu, poletu i zamahu. Sa nevjerovatnom dinamikom i bogastvom stila i jezika niže se scena za scenom, potez za potezom, spontano i neusiljeno. To nije dugotrajno i zamorno umovanje i stvaranje bezličnih i beskrvnih tipova i događaja. Nema retka koji nije pun, sočan, nov i sadržajan. Radnja i samo radnja. Vješto komponovan i pregledan. Neobično originalan i samonikao. Evo kako, na primjer, slika svoje junake:

»...Odmah do prijeklada sio i kroz debeli trešnjevak zatutumio Bajo Ibrov sa punih 80 godina. Pravi Srđa Zlopogleđa. Kosmat kao stari vuk. Obrve mu kao dva ometa od mlina...« »...U njega bjehu brčine kao runo od ovna. Prav kao dub, a zdrav kao drenovina. Zubima bi pregrizao čelik. Kosa gusta i bijela kao gruda snijega, uvijek rastresena i nakostriješena kao griva lava u trku. Glasina kao grmljavina. A oči, iako duboko upale, sijevaju kao u tigra kad hoće da zgrabi plijen. Uvijek je pušio dogram, pio crnu kavu i po čašu dvije lozove rakije. Nije bio mesožder. I na najvećoj cići spava se go kao od majke roden, na pustini, pokriven strukom ili bijelim vunenim pokrovcem, bijeljem...«

»...Pojavi se vojvoda Petar Vuković, najljepši muški tip u Crnoj Gori. Dva oka kao dva fildžana, dva brka kao dva gavrana, čelo iz mramora izvajano, a lice apolonskom ljepotom omadijano. Heroj i rođeni vojnik...«

Opis popa-Lazara Boškovića podsjeća na junake iz bajki:

„Kao da se hrani hranovima i pije samo krv, sav brekće [illegible]me. Crn mu oči dva ognja, brci kao repovi arapskih vranaca, obrve da se po njima gnijezde lastavice a ručetine kao ripide,..«

Uopšte su svi tipovi moćni, reljefni i plastični, kao da su u kamen urezani.

Sa koliko se snage i vještine pri prema radnja:

„Noć je,... Zacarila se vlažna je sen nad cetinjskom kotlinom i du bodolinom. Sa Orlova Krša dopir monotoni glas jeine. Stenje i kloko će ćipurska Ponornica. Kovitla s dim iz odžaklije. Gospodar nabreka

Potprets. dr. Maček i Ban dr. Subašić

na sjednici Hrvatskog Narod. zastupstva

Sjednica Hrvatskog nar. zastupstva koja je održana 29 augusta u zagrebačkoj sabornici, g. Dr. Maček je istu lično otvorio svojim govorom koji je, svako malo, bio prekinut silnim aglanzima prisutnih nar. zastupnika, ministara i golemih masa svijeta.

G. Dr. Maček završio je svoju riječ tumačeći kako će se u naskorije vrijeme donijeti zakon o izborima i provesti za taj sabor izbore.

G. Dr. Maček pretstavio je Hrvatskog Bana g. Dra Ivana Subašića koji prije nego li je odveden u Banske dvorove održao slijedeći govor:

— »Ustaj bane, Hrvatska te zove!« — uzima hrvatski narod u svojoj borbi za slobodu kao svoj bojni klik.

U ovom času, kada mi je sudbina dodijelila ovu odgovornu, časnu i tešku narodnu dužnost bana Hrvatske, u kome je kroz vijekove bila oličena čast, snaga i moć hrvatskog naroda — dužnost mi je da se prije svega poklonim žrtvama vjekovne borbe hrvatskog naroda a nada sve najvećoj žrtvi za slobodu — neumrlom vođi i učitelju Stjepanu Radiću, i da pozdravim hrvatski narod pred njegovim zastupstvom i njegovim najplemenitijim sinom i neustrašivim prvoborcem dragim pretsjednikom Vlatkom Mačekom, kao i vas dragog potpretsjednika.

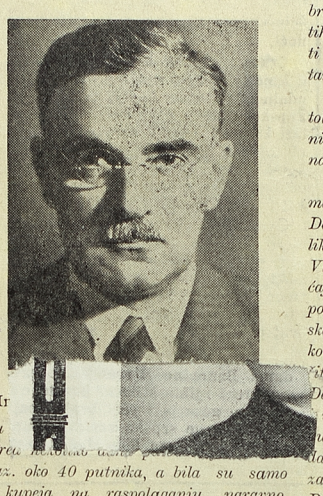
U ovom istorijskom času, kada se banska čast vraća na stara načela hrvatskog državnog prava i kada ban nastupa u neposredan odnos prema Kruni, nalaže mi — kao banu Hrvatske — dužnost kulta, etike, a nada sve političke zrelosti hrvatskog naroda, da sa ovoga mjesta i u nastupu svoje dužnosti izrazim svoju vjernost Nj. V. Kralju Petru II. Živio Kralj! (Živio)

Prateći osobno u ovom velikom istorijskom zbivanju ogromne napore Nj. Kr. Vis. Kneza Namjesnika Pavla oko nastojanja da se hrvatskom narodu vrate njegova prava a time ojača i naša državna zajednica Kraljevina Jugoslavija, izražavam Nj. Kr. Vis. Knezu Namjesniku Pavlu kao ban Hrvatske i u ime čitavog hrvatskog naroda hvalu i pozdrav. Živio Knez Namjesuih! (Živio!)

Svijestan da u ovom času primam istoričku čast bana Hrvatske u kojoj će uživati punu ravnopravnost kako Hrvati tako i Srbi, na ovom časnom mjestu svečano izjavljujem da ću svim svojim silama služiti mom hrvatskom narodu dok uživam njegovo povjerenje- Živio svijesni hrvatski narod! Živila slobodna Hrvatska!«

Veliku dobit za svako mjesto pruža uredni i stalni saobračaj turista!

Po zamolbi nekih putnika primorani smo iznijeti neke pritužbe o vožnji željeznicom. Brzi vlak koji ide navečer za Zagreb u ovo doba je tako pun putnika da neki i ako plaćaju redovitu kartu moraju stajati strpani u hodnicima. To se događa naročito sada kad se putnici vraćaju sa ljetovanja i kad ništa ne zapada već samo malo volje i energije.

Pretsj. Vlade g. Dragiša Cvetković

Pretsj. Vlade g. Dragiša Cvetković dao je inicijativu da u septembru ove godine bude saxvana opća konferencija na kojoj će se raspravljati pitanja redovitog subvencioniranja naših parobrodarskih društava. Uz pretsjednike tih društava konferenciji će prisustvovati i pretstavnici zainteresovanih ministarstava.

Ova konferencija je u vezi sa zbilja toliko opravdanim pretstavkama s raznih strana i radi teškoća u kojima se nalazi naše parobrodarstvo.

S naše strane kao pretstavnici siromašne ali marljive i zaslužne Sjeverne Dalmacije prisiljeni smo da ovom prilikom apeliramo na g. Pretsjednika Vlade D. Cvetkovića, g. Min. Saobraćaja i na ostale nadležne Ministre, a posebno novom uvaženom banu Hrvatske banovine g. Dru. Subašiću da se kod pretresanja ima pred očima naročito potrebe Šibenika i siromašne Sjev. Dalmacije koji su bili u mnogo šta pa u saobraćajnom pogledu do sada potpuno zapostavljeni od strane parobrodarskih društava. Detaljno je bilo dokazano bezbroj puta sa strane našeg lista. Razna udruženja, »Putnik« i općine u Sjev. Dalmaciji uzaludno su nastojale na svaki način raznim molbama i pretstavkama da se te nepravde otklone. — Veliki je to gubitak za naše krajeve, ako se ne bude pružalo što boljih veza i omogućilo razvijanje turizma onako kako to uživaju drugi krajevi Dalmacije.

Nadamo se da će nadležni faktori uslišati i uvažiti naše tople molbe.

Ir[illegible] *su* [illegible] *raz. oko 40 putnika, a bila su samo 3 kupeja na raspolaganju, naravno, toliko putnika a tako malo mjesta možemo zamisliti kako je moralo biti zagušljivo i neizdrživo. Na žalost to se ne događa samo u III raz. već i putnici II raz. tuže se kako plaćaju skupo vozne karte, a ne uživaju nikakvi konfor, baš obratno.*

Zašto se tom jednom vagonu za Zagreb kad je baš nužno potrebno, nebi moglo prikopčati još jednoga, kad se pak zna da je i Splitski brzi vox jednako prepun, pa čovjek nema nade da bi na Perkoviću mogao dobiti bolje mjesto.

Nemojmo dozvoliti da smo i u tome mi najzadnji već moramo nastojati da se što prije i bolje uredi jer u istini to

RADI KRALJEVOG ROĐENDANA naš naredni prigodni broj umjesto u petak izaći će iznimno naredne srijede u jutro.

Sve ev. vijesti i članke za taj broj primaćemo do ponedeljka 4 septembra.

Od 2. - 11. septembra

Ljubljanski Velesajam

Velika poljoprivredna izložba (gojenje sjemena, povrće, voće, cvijeće, pčele i med, mlijeko i mliječni proizvodi, vino, koze i ovce, perad, kunići, golubi, ribe, gljive, ljekovito bilje, poljoprivredni strojevi). Domaća izložba, akvariji, industrija, zanat. — Utakmica harmonikaša 10 septembra
Nagradno vučenje, Mnogobrojni lijepi darovi za posjetioce velesajma.
Vožnja u pola cijene na željeznicama i parobrodima.

XVII rođendan Nj. Vel. Kralja Petra II

Povodom rođendana Nj. Veličanstva Kralja Petra II uprava Oficirskog Doma u Šibeniku priređuje svečanu zabavu u svojim prostorijama.

Po svim pripremama, možemo već sada reći da će to u pravom smislu biti jedna od najljepših i najelitnijih zabava ove sezone. Početak u 21 s.

Za tu prigodu uprava Oficirskog doma šalje naročite pozivnice.

Muzička škola u Šibeniku

Prof. E. Kunej i H. Štraus, ponovno su u Šibeniku uspostavili muzičku školu koja će da počne sa nastavom u septembru, upis će se vršiti od 1 - 15 o. mj.

Ova lijepa namisao gg. prof. Kuneja i Štrausa, u gradu je naišla na puno zadovoljstvo jer zbilja u Šibeniku gdje ima dosta talenata za gjazbu i umjetnost opažalo se ujedno pomanjkanje ovakve institucije.

»VELIKA STVAR« od Dr. E. Sydneka davaće Hrv. Ak. društvo „S.Radića« u subotu, u gradskom kazalištu. Početak u 9 sati.

SAVEZNO LOVAČKO UDRUŽENJE održalo je u nedjelju svoju godišnju Skupštinu na kojoj je izabran za pretsjednika požrtvovni i marljivi g. prof. M. Dulčić bivši dir. uč. šk. u genziji.

U NOVOJ UPRAVI Hrv. Akad. društva »Stjepana Radića« u Sibeniku izabran je za pretsj. g. Jure Aralica.

Dan Velike Gospojine

Preosvešteni episkop Dr. Irinej Đorđević, poslije duljeg otsustva povratio se u svoju rezidenciju u Šibeniku te je u ponedeljak na Veliku Gospojinu otslužio službu božju uz veliku asistenciju.

Poslije liturgije održana je svečana litija u kojoj je uz lijepi broj vjernika sudjelovala i mornarička glazba.

BOLJA ĐORODICA traži učenicu prvog, drugog ili trećeg razreda gimn. na cjelokupnu opskrbu. Uz to svakodnevno poučavanje i učenje njemačkog jezika. Također klavir na raspolaganju.
Upitati kod Luke Šarića.

DRUGARSKO VEČE priređuje se u Oficirskom Domu u subotu 2 o. mj. početak u 21 sat.

Izložba slikara P. Popovića

26 o. mj. otvorio je slikar Popović u prizemnim prostorijama bivše gradska općine (kod sv. Jakova). Ova Popovićeva izložba je do sada u našem gradu jedna od najozbiljnijih likovno - slikarskih priredbi.

Izložba obiluje sa 42 ulja, 3 aquarela i 30 crteža (grafičkih radova). Ulja većim dijelom prikazuju težak i mukotrpan rad naših ribara, koje skladno i estetski djeluju na oko gledaoca. Sadržina pogađa, žigcše i a-

od lozovine i njeguske kastradine. Izvalio se u naslonjači mrk, mračan i ratoboran. Sekretar, vojvoda Gavro Vuković, stoji pogrbljenih leđa i skrštenih ruku. Malen je, došao je kao klupče."...

Neobično je jeziva i originalno dotjerana slika ljetnje suše u dinarskom kamenjaru:

»...Nebo sivo i zapečaćeno. Zaždilo Božje oko grmen, jasen i kamen. Mršave ovce dahću po bezravnim goletima i kamenjarima. Usahle tanke žice planinskih studenaca. Raskokotala se zemljina kora kao poslije dažda ispucalo grožđe. Zija praznina i guši sivo žuta prašina krečnjaka. Puca zavijena gora bez vlage i snage. Trava smežurana, suha, sprženа i samljevena, kao da su je žrvnji trli. Kroz škripove i provalije sikću, zvižde i palacaju otrovne zmije. Plaču njive. Pognule umorne glave rodne jabuke, loze i šljive. Umiru i pčele u roju i ptice u osoju... Teška muka stisla i vuka i hajduka. Narod stenje na mrtve i mršave oranice i golo kamenje...«

Roman se odlikuje neposrednošću, realizomom i nekom surovom snagom, koja bije iz svake riječi. To je jedinstvena pojava u našoj književnosti. Svestrano i vrlo interesantno prikazuje: moć običaja, (prodaja magarca na str. 384); avanturistički duh Crnogoraca, (slučaj Duke od Medуna na str. 252-353): vaspitanje u junaštvu, (govor vojvode Petra Vujovića na str. 458); neobično razvijenu svijest o državi i njenom integritetu, (šibikanje konzula na str. 300); tragedije kakve još ne poznaje naša književnost, a i rijetko koji narod, u borbi za svoju slobodu, (kolje brat brata, Božo Marka, na str. 136 i majke guše svoju djecu za spas gorlorukih junaka na str. 98); jezivi susret lagumaša Bara, Novice Bracovića i Iva Vrane, (na str. 302); upravljanje i smrt knjaza Danila: naročito bolna tragedija crnogorskih iseljenika, (str. 544-549); mučenje Toma Oraovca i Mitra Petrova Popovića, (str. 306-308); strijeljanje Ijije Petrovića s drugovima (str.653); klasični primjeri crnogorske svatovske zdravice i tužbarice, (str. 744); viteška ljubav Neve i Rama; neobično zanimljivo nastojanje knjaza Nikole da — preko urednika „Glasa Crnogorca", dr Laze Kostića — omalovaži „Gorski Vijenac" i Vladiku Rada, da bi njegova pjesnička zvjezda jače zasjala; optuživanje Srbije kod Vilsona, (str. 747): izdaja Hercegovine, (str. 424); itd. itd.

Sve su ovo zrnca u granitnoj zgradi ovog djela. Još od prvih stranica osjeća se jako strujanje slobodoumnih ideja i trnovito prodiranje kulturnih nastojonja preko izlokanog crnogorskog krša. Pravi stvaraoci epske Crne Gore, prema romanu, su neznani, prezreni, gladni, bosi. goli, odbačeni i čisti junaci crnogorski, koje je zvanična Crna Gora zanemarivala, često i progonila. Roman je krcat primjerima viteštva, požrtvovanja, samoprijegora, duha, oštroumlja ubogog crnogorskog naroda, zapravo — veličanstvena oda crnogorskom plebsu!

Jedan od pisaca, g. Pavičević je također junak djela. Erg.

širite N. TRIBUNU

Sporazum u jedinstvu

Ovih dana izašla je nova brošura »Sporazum u jedinstvu« od g. Dr. B. Radića. To je djelo vrlo podesno za propagandu jugoslovenske unitarističke misli. Cijena je do 20 kom. po Din. 3. Naručuje se kod pisca.

JUGOSLAVENSKI LLOYD A.D
Prije Atlantska plovidba Ivo Račić a. d.
i Jugoslovensko-amrikanska plovidba a. d.

Trgovačke pruge za sve krajeve svijeta

SVE OBAVJESTI DAJE:
Uprava društva u Zagrebu:
Gundulićeva ulica 3 — Teleton 32-51
agencije:
Split, Francuska obala 2 — Telefon 32
Sušak, Tomislava ul. br. 5 — Telefon 1-08
BRZOJAVI: PLOVIDBA

ra na nedaće današnjeg vremena. Građanstvo u velikom broju posje- e izložbu, sa interesom razgleda žene radove. Do sada sa otkupom ova nije zadovoljavuće. ložba će biti otvorena do zaklju- o 4 septembra od 11 - 1 s. i od 10 s.

Naknadno će g. Popović otvoriti žbe u Splitu, Zagrebu i Beogradu. Preporučamo Šibenčanima da ne puste posjetiti ovu lijepu izložbu.

Sokola:

SLAVA ROĐENDANA NJEG. KRALJA PETRA II — obaviće u sokolskim redovima svečano kao ake godine. U predvečerje, 5 sep- bra, u 20·30 je zajednička sveča- ovorka svih kategorija Sokolskih štava Šibenik i Mandalina sa glaz- . Pozivlju se sva braća i rodoljub- neročito odoraši da nefaljeno tupe ovoj povorci.

a sam rođendan našeg dragog lja, dne 6 septembra, zbor svih gorija u Sokolskom Domu u 9·30 lazak u crkve na blagodarenje.

a blagodarenja (oko 11·20) defile a kojem će prisustvovati i muško stvo društava Šibenik i Mandalina ečanom kroju, glazba i t.d.

12 s. svečana sjednica sokolske Šibenik — Zadar i društva Ši- k u velikoj dvorani Sokolsko Do- — R.R.

Manifestacije u Šibeniku

Narodni posl. g. Dane Škarica povratio se je jučer iz Zagreba. Na stanici je dočekan od velikog broja prijatelja koji su ga dopratili do Hrv. sloge gdje je održao širi sastanak u vezi sa njegovim boravkom u Zagrebu, Nove vlade i ustoličenjem hrvatskog bana. Na kraju prisutni su manifestirali Dr. Maček, Dr. Subašić i ostalim te je otpjevana »Lijepa naša«.

SAVEZ HRV. PRIV. NAMJEŠTENIKA održaće 3 o. mj. izvanrednu glavnu skupštinu u 10 s. Dnevni red: pozdrav pretsj. i izbor nove uprave.

Javna zahvala

Svima, a naročito Sokolskom Društvu Šibenik, koji nam duboko ožalošćenima prigodom smrti naše mile i nikad prežaljene kćerke

ANKE

bilo na koji način pomogoše ublažiti tešku bol svojim učešćem u žalosti i pri sprovodu u Šibeniku i Betini, od svega srca i ovim putem zahvaljujemo.

U Šibeniku, 30. VIII. 1939

Ožalošćena obitelj
Dinka Filipi v. pošt. kontr.

Rasline kod Šibenika

KRČMA U ŽUPSKOM UREDU

Župnik Rasline od dulje vremena vodi namaličnu prodaju crnog vina u svom župskom stanu ujedno i Župski Ured.

Seljaci Rasline i bliže okolice dolaze u spomenutu krčmu kod župnika na čašu dobrog crnog vina — ne želeći tu ostati do u najkasnije doba noći.

Crkva B. D. M. Gospe od Zdravlja u kojoj je svagdanja služba Božja, udaljena je nekih 15-20 metara od Župskog Ureda u kojem se danas nalazi krčma. Župnik nam nije održao običajnu molitvu u crkvi na čast Bl. D. M. presv. Ružarije za 4 nedjelje od kada ima krčmu i to 30 VII, 6 VIII, 13 VIII i 20 VIII 1939.

Ovaj dopis nije uperen ni protiv vjere ni protiv drugog uglednog svećenstva, posto ovakove pojave jednog mladog svećenika samo su na opomenu, da ne pada ponos ostalog poštovanog svećenstva, koje će osuditi ovaj postupak. Seljak.

Biograd n-m

Uprava sokolskog društva Biograd. dala je inicijativu da se uspostavi Odbor za proslavu rođendana Nj. V, Kralja Petra II. Taj odbor sakupio je priloge te će se starati da taj dan bude što svečanije proslavljen. Bakljada, povorka, iluminacija nadmašiće svako očekivanje. Među ostalim sprema se svečana akademija u kojoj kao i u povorci uzet će učešća cijelo mjesto. Tačke programa biće raznolične i vrlo zabavne Od strane našeg sokola izdati su prigodni plakati za grad i ostala okolna mjesta.

ŠTEDNJAK (SPARHERD) veliki u dobrome stanju, traži se. Ponude na upravu lista.

»1.000 din zaradite mjesečno doma ako kupite ručni brzopletači stroj. Dademo materijal, preuzmemo robu. Pišite »Ano«« Maribor.

Primorska Centrala proizvođačkih i potrošnih zadruga
Mjesna zadruga za poljopr. kredit
Transportno-konzumna zadruga
Proizvođačko-potrošna zadruga
SPLIT

salonu Višegrada, ispod velike cara Franje Josipa, krojila bina i njemu i njegovu carst za sebe ni za drugove nijesu

Subotica Nedjelica

OPSADA ŠIBENIKA 1647 GOD.

6

(Izmak iz »Historia della Guerra di Dalmatia tra Venetiani e Turchi del Dottor Francesco Difnico dall' anno 1645 sino alla pace, e separatione de confini 1671.«)

Građani zabrinuti od samog početka opsade za čast svojih žena, djece i Bogu posvećenih djevica bili su ih sklonili najvrednijom pokretnom imovinom na obližnja ostrva. To je dalo povoda gradskom plošu i Morlacima vičnim i skonim grabežu da napadnu i opljačkaju brodove koji su ih prevozili, ne samo nego da provale u kuće u kojima su bile sklonjene stvari i da ih razgrabe, iz čega se mogao izroditi mnogi nemio slučaj da javni pretstavnici nisu preduzeli hitne i energične mjere.

Foscolo, kao što nije proopustio dok je bio bolestan da pruži Šibenčanima izdašnu pomoć, tako, čim se pridigao, odluči da lično ode u opsjednuti grad. Pošto mu je najviše ležalo na srcu preosvojenje Kliješta on, posavjetovavši se sa knezom Scottom koji je taman bio došao iz Mletaka, pripremi sve što je trebalo i javi pismeno obama redovima. grada da sa svim raspoloživim snagama dolazi da ga oslobodi, da je Senat već uputio dvije korablje sa vojskom, novcem i municijom koje je vodio novi šibenski konte Giovanni Francesco Giorgio, nek dakle ustraju u hrabrosti kojom su do tada izdržali udarac strahovitog neprijatelja, uvjereni da ih državna providnost i njegova skrb neće napustiti. Zatim popevši se sa knezom Scottom na galiju Antonia Michiela i ukrcavši na mnogo drugih lađa 200 dragona pod vođstvom Mercuria Prestatori, oboružanih gvozdenim prsnicima, buržinjotama i kratkim oružjem, pukovnika Longavalle sa 150 njemačkih oklopnika, ostatak Morlaka i zadarskih i ninskih teritorijalaca, otplovi iz Zadra osmog septembra, ali zadržan suprotnim, ne stiže u Šibenik neg jedanaestog pred veče. Kod ulaska u luku galije, korablje, oružani brodovi i mnoštvo manjih lađa bili su tako raspoređeni da su svojim veličanstvenim i pompeznim izgledom našima ulijevali hrabrost a Turcima, koji su ih sa visova posmatrali, strah. Foscolo je dočekan i primljen općim likovanjem od strane građanstva a od vojske u gradu, forovima i položajima trostrukom salvom pušaka i pucnjavom sve artiljerije. Turci su na to odgovorili sa isto toliko salva čitavog logora, vjerovatno stoga da tišinom nebi odali prestravjenost koja ih je obuzela i s koje je sutradan više od 12.000 boraca napustilo logor. Stoga Tekelija, izgubivši nadu da će osvojiti grad, ukloni sve baterije osim prve i naredi Janjičarima da napuste čelo Kliješta do tada uporno držano.

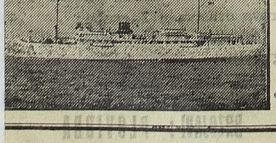
Pored svega Tekelija nije prestajao da bije tvrđavu sa dva sama topa na koja se odgovaralo iz tvrđave i iz protubaterije. U veče trinaestog septembra čuše se iz logora trostruke salve topova i pušaka i vidješe mnoge glave nataknute na koplja sa znakovima neobičnog veselja Uzrok je tome bio što je stotinu kliških konjanika razbilo i zlostavilo hiljadu naših pješaka koji su izišavši iz Splita i zapalivši Kliška predgrađa neoprezno počeli da pljačkaju, pa ih Klišani posjekoše više od pedeset, muoge zarobiše, među kojima Enrica Čapru i pukovnika Rabanasovića, a ostale nagnaše u bijeg. Bez obzira na to, Foscolo, uviđajući da je neprijateljska vojska brojno opala i obeshrabrena, odluči da je napadne u logoru. Stoga sutradan u zoru on posla laganu konjicu i pukovnika Bitona sa njegovim ljudima u dolinu Poljice da se do potrebe opru neprijateljskom konjaništvu i da ga zadrže, a baci teritorijalce i Morlake na logor sa istočne strane. Ovi, zaskočivši Turke na spavanju i sjekući što su pred sobom nalazili, dopriješe do šatora tefterdarova (logorskog blagajnika) i osvojiše ga dok se on, bos i raspas, jedva spasio bijegom, ali kako Posedarčevi ljudi nisu kako im je bilo naređeno, navalili na logor sa one druge strane Turci već probuđeni okupiše se i saletiše se sa svih one koji su bili prodrli i plačkali po logoru te ih, nadvladane brojem, prisiliše da se uz gubitak šestorice ljudi povuku u Šančeve Radi te nezgode izgubljena je tog dana prilika da se Šibenik oslobodi na jedan slavniji način od opsade varvara, koji očavajući već da će moći osvojiti grad, šesnaestog septembra digoše opsadu i povukoše se u Drniš, izgubivši u okršajima 4000 ljudi a još veći broj od bolesti i od rana.

Istog dana kad je Tekelija otstupio stiže poe grad novi rektor Giovanni Francesco Zorzi sa spomenutim dvjema korabljama pošto su u putu bili zadržani nepovoljnim vremenom. sa oficima, municijom, ragnom spremom i svotom od 100.000 dukata, još više uveća veselje koje je svakog obuzelo radi oslobođenja, na kojemu se odala Bogu dužna hvala procesijom, svečanom misom koju je izrekao biskup, i Tedeumom otpjevanim u katedrali u prisustvu Foscola, vojnih komandanata, pretstavnika grada i čitavog naroda.

Kroz to je Senat kojemu je spas Šibenika silno ležao na srcu, poslije odlaska novog kneza, bio uputio u Šibenik 500 njemačkih pješaka a rektorima u Istri naredio da i oni upute isto toliko broj istarskih teritorijalaca. Ne da se opisati radost koja je obuzela ne samo Senat već uopće svakoga kad su stigla pisma od generala i od grada sa vijesti o Tekelijinom uzmaku. Dužd sa Sinjorijom najprije u duždevskoj crkvi a potom u Gospi od zdravlja. otstojavši svečanu misu uzdiže Tvorcu svesrdnu zahvalnu molitvu. Osim toga razdijeljena je znatna svota novca bolnicama i drugim karitativnim ustanovama.

Foscolo, po naređenju senata, pohvali neumorno zalaganje komandanata i vojnih starješina, hrabrost vojnika, vjernost i ustrajnost građana. Knez Giorgio, sazvavši gradsko vijeće, pročita što mu je Senat naređivao da objavi biva: da je u spasu onog prevažnog grada od turske napasti poslije duge i teške opsade Senat nazirao djelo božje pomoći i hrabrosti pretstavnika, vođa i vojnika i ustrajnosti i neustrašivosti ovih prevjernih podanika. Mnoge su dokaze svoje odanosti u svako vrijeme oni pružili, pa je veliko i pouzdanje Senata da će je dokazati i u onako teškim prilkama. Uspjeh je opravdao očekivanje i podanici su se pokazali dostojnim najveće pohvale i stekli nezaboravne zasluge, a kako su ove urodile spasom imovine, vjere i slobode, to ni, utješeni, moraju da blagosivlju podnesene muke i proliveni znoj koji im zajamčuju državnu zahvalnost. Stoga je Senat htio da se sazove gradsko vijeće, da se javno zasvjedoči njegova blagonaklonost i uspomena koju će sačuvati o hrabrom zalaganju građanstva, kojemu obećava djelotvorno i ljubazno pokroviteljstvo za sva buduća vremena.

(SVRŠETAK)

„ADRIATICA"
S. A. DI NAVIGAZIONE - VENEZIA

m. l. F.sco MOROSINI. — Luksusna brza pruga Venezia-Trieste-Dalmacija. Savršena udobnost, finoća posluge, brzina prevoza.

m. l. tipa »BRIONI« i »Città di Bari.« Udobna turistička putovanja po Jadranu. — Specijalne jeftine cijene.

Agencije u svim glavnim lukama.

Zastupstvo za Šibenik: Tvrtka Giovanni CALEB

Tisak i vlastnik: „TIPOGRAFIJA" štamparsko novinsko i knjižarski zavod, za tiskaru i uredništvo odgovara: direktor Hamilkar Vitaliani, Šibenik